

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Dedovanje>**Dedovanje****Dedovanje**

Latvija

*Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).***1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?**

Na podlagi člena 418 civilnega zakonika (*Civillikums*) je oporoka vsako enostransko navodilo, ki ga sestavi oseba za primer svoje smrti v zvezi z vsem svojim premoženjem, delom premoženja oziroma posameznimi predmeti ali pravicami. V skladu s členom 420 civilnega zakonika lahko oporoko sestavi vsaka oseba razen mladoletnikov. Mladoletniki, ki so dopolnili 16 let, lahko sestavijo oporoko za svoje neodvisno premoženje (člen 195 civilnega zakonika). Oporoko lahko sestavijo tudi osebe pod skrbništvom. Vendar v skladu s členom 421 civilnega zakonika osebe, ki ne morejo izraziti svoje volje, niso sposobne sestaviti oporoke.

Civilni zakonik določa, da so oporoke glede na obliko javne ali zasebne.

Javne oporoke so sestavljene pred notarjem ali družinskim sodiščem. Javno oporoko je treba sestaviti v oporočiteljevi navzočnosti. Kot izvirnik javne pogodbe se šteje tisti, ki je vložen v register dokumentov pri notarju ali konzulu ali v register oporok na družinskem sodišču. Po podpisu izvirnika oporočitelj prejme kopijo oporoke.

Kar zadeva zasebne oporoke, je v skladu s členoma 445 in 446 civilnega zakonika za veljavnost take oporoke potrebno zagotovilo, da jo je pripravil oporočitelj in da je njegova poslednja volja pravilno izražena. Zasebne oporoke se sestavijo v pisni obliki. Celotno oporoko mora oporočitelj lastnoročno napisati in podpisati.

V skladu s členom 604 civilnega zakonika lahko dve ali več oseb sestavijo skupno recipročno oporoko (*savstarpējs testaments*), s katero z enim dokumentom vzajemno določijo druga drugo kot dediče. Če pa je pri taki oporoki imenovanje ene osebe za dediča pogojeno z veljavnim imenovanjem druge osebe, pri čemer je tako imenovanje lahko veljavno ali ne samo skupaj z drugim imenovanjem, gre za vzajemno oporoko (*korrespektīvs testaments*).

V skladu s členom 639 civilnega zakonika se pogodbeno dedovanje sklene s sporazumom, v skladu s katerim ena stranka podeli pravice do svoje prihodnje dediščine ali njenega dela drugi stranki ali pa več strank podeli take pravice druga drugi. Tovrstna pogodba se imenuje dedna pogodba. V dedni pogodbi lahko ena stranka dodeli zapuščino tudi drugi stranki ali tretji osebi. Izločitev iz dedovanja v dedni pogodbi ni dovoljena.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Če je razpolaganje za primer smrti sestavljeno kot javni dokument (notarski zapis, oporoka, ki jo overi družinsko sodišče), je registrirano v javnem registru oporok. Če je sestavljeno kot zasebni dokument, ni registrirano, razen v primeru, ko se da v hrambo pooblaščenemu notarju ali družinskemu sodišču.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Oporočitelj lahko svobodno določi, kako se bo z njegovo celotno zapuščino razpolagalo ob njegovi smrti, upoštevati mora le omejitve, da je treba osebam, ki imajo pravico do nujnega deleža, zapustiti tak nujni delež. Osebe, upravičene do nujnega deleža, imajo pravico zahtevati prenos nujnega deleža le v denarni obliki.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

V skladu s civilnim zakonikom imajo zakonci, najbližji sorodniki in posvojenci pravico do dedovanja.

Posvojenec in njegovi potomci dedujejo po posvojitelju ali njegovih sorodnikih. Potomci posvojenca ter posvojitelj ali njegovi sorodniki dedujejo po posvojencu. Dedič, ki je v nižjem dednem redu, ne deduje, če je dedič, ki je v višjem dednem redu, izrazil namen dedovati.

Zakonec deduje skupaj z dedičem v prvem, drugem ali tretjem dednem redu. Kadar zakonec deduje skupaj z dedičem v prvem dednem redu, prejme enak delež kot potomci, če so manj kot štirje potomci izrazili namen dedovati, če pa so namen dedovati izrazili vsaj štirje potomci, zakonec deduje eno četrtno.

Kadar zakonec deduje skupaj z dediči v drugem ali tretjem dednem redu, deduje polovico zapuščine. Zakonec deduje celotno zapuščino, če ni dedičev v prvem, drugem ali tretjem redu ali če ti ne izrazijo namena dedovati.

Pokojnikovi najbližji sorodniki dedujejo v določenem vrstnem redu, ki temelji delno na vrsti in delno na stopnji sorodstva. Za namene vrstnega reda dedovanja so zakoniti dediči razvrščeni v štiri rede:

v prvem redu dedujejo vsi pokojnikovi potomci ne glede na stopnjo sorodstva, če med njimi in pokojnikom ni drugih potomcev, ki bi imeli pravico do dedovanja;

v drugem redu dedujejo vsi pokojnikovi predniki najbližje sorodstvene stopnje ter pokojnikovi bratje in sestre in otroci pokojnikovih bratov in sester, ki so umrli pred pokojnikom;

v tretjem redu dedujejo pokojnikovi polbratje in polsestre ter otroci pokojnikovih polbratov in polsester, ki so umrli pred pokojnikom;

v četrtem redu dedujejo preostali sorodniki v stranski črti, ki so v najbližjem sorodstvenem razmerju, ne glede na to, ali gre za pravo ali delno krvno sorodstvo.

5 Kateri organ je pristojen:**5.1 glede vprašanj dedovanja?**

Pooblaščen notar (*zvērināts notārs*).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Pooblaščen notar.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Pooblaščen notar.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Pooblaščen notar.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Ko se uvede dedovanje, mora dedič izraziti namen glede sprejema zapuščine. To se opravi s predložitvijo vloge za dedovanje pooblaščenemu notarju.

Pooblaščen notar uvede zapuščinski postopek, objavi uvedbo dedovanja, opredeli osebe, upravičene do zapuščine, in izda potrdilo o dedovanju.

Če se zapuščinski postopek opravi na podlagi razpolaganja za primer smrti, ga je treba predložiti pooblaščenemu notarju. Ta ga prebere in razglasi za veljavnega v skladu zakonodajo. Tudi v tem primeru mora dedič izraziti namen glede sprejema zapuščine. Če je imenovan voliljemnik, se ta tudi navede v potrdilu o dedovanju.

Latvijska zakonodaja ne predvideva likvidacije in delitve pokojnikovega premoženja. Oporočitelj lahko tako določbo vključi v razpolaganje za primer smrti, vendar taki primeri niso običajni. Ko pooblaščen notar potrdi dediče, ki so upravičeni do zapuščine, lahko ti ostanejo skupni lastniki dedovanega premoženja ali zapuščino razdelijo s sklenitvijo pogodbe o delitvi zapuščine. Če želi zapuščino razdeliti le eden ali nekaj dedičev, drugi pa se s tem ne strinjajo, lahko stranke, ki želijo razdeliti zapuščino, na sodišče vložijo tožbo za delitev zapuščine.

Zakon predvideva prodajo pokojnikovega premoženja le v primeru, kadar ni dedičev in je premoženje priznано kot zapuščina brez dediča ter kot tako spada pod pristojnost države. Če imajo upniki pravice nad premoženjem, ga sodni izvršitelj proda na dražbi. Če upnikov ni, služba za javne prihodke sprejme odločbo o razpolaganju s premoženjem.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljemnik?

Kar zadeva voliljemnike, člen 500 civilnega zakonika določa, da kadar je osebi zapuščen le posamezen predmet zapuščine in ne celotna zapuščina ali njen del, se taka zapuščina imenuje volilo, oseba, ki ji je tako volilo zapuščeno, pa voliljemnik.

Taka oseba mora pooblaščenemu notarju predložiti vlogo za dedovanje. Če obstaja razpolaganje za primer smrti, ga je treba prav tako predložiti pooblaščenemu notarju, ki ga prebere. Pooblaščen notar po izteku roka za sprejem dediščine, ki ga določi notar (najmanj tri mesece) ali kot je določen v civilnem zakoniku (eno leto po uvedbi dedovanja ali seznanitvi z uvedbo dedovanja), dedičem in voliljemnikom izda potrdilo o dedovanju.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Civilni zakonik določa, da se s sprejemom in prevzemom dediščine na dediča prenesejo vse pokojnikove pravice in obveznosti, ki niso prenehale z njegovo smrtjo. Dediči so odgovorni za pokojnikove dolgove, vključno s svojim premoženjem, če podedovano premoženje ne zadostuje. Dedič, ki je sprejel zapuščino na podlagi popisa zapuščine (*ar inventāra tiesību*), je odgovoren za pokojnikove dolgove in druge terjatve do njega le do višine vrednosti zapuščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Potrdilo o dedovanju in prošnja za registracijo se predložita zemljiškoknjižnemu sodišču.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenujejo se lahko naslednje osebe:

po uvedbi dedovanja – skrbnik zapuščine. Na zahtevo dedičev ali v nekaterih primerih na podlagi zakona (na primer, kadar je zapuščina močno obremenjena z dolgi, kadar ni dedičev ali ni mogoče navezati stika z njimi itd.) pooblaščen notar določi skrbništvo za zapuščino s posebnim dokumentom, ki ga pošlje družinskemu sodišču, to pa naj bi imenovalo skrbnika; za časa oporočiteljevega življenja, ko ta sestavlja oporoko – izvršitelj oporoke.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporoko, ki je postala pravno veljavna, izvršuje izvršitelj oporoke, ki je v ta namen imenovan v sami oporoki ali z drugim posebnim oporočnim aktom. Če izvršitelj ni bil imenovan, oporoko izvrši dedič, imenovan v oporoki. Če ni neposrednega oporočnega dediča, oporoko izvrši skrbnik zapuščine, ki ga družinsko sodišče imenuje na podlagi sklepa pooblaščenega notarja.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Pravni status izvršitelja oporoke ter omejitve njegovih pravic in dolžnosti so opredeljeni z oporočiteljevo voljo, kot je izražena v oporoki. Če oporočitelj ni dal dodatnih navodil, mora izvršitelj oporoke zagotoviti samo, da se upošteva in izvrši oporočiteljeva poslednja volja, ter poskrbeti za ureditev in razdelitev zapuščine med dediče in voliljemnike, kolikor je to potrebno za ta namen.

Skrbniki zapuščine delujejo neodvisno pri upravljanju in zastopanju zapuščine ter v imenu zapuščine. Zapuščino upravljajo enako skrbno in vestno, kot bi skrbni lastniki upravljali svoje premoženje. Med upravljanjem družinskemu sodišču predložijo letna poročila, ko je premoženje razdeljeno dedičem ali ko se zaradi drugih razlogov preneha skrbništvo nad premoženjem, pa morajo predložiti končno poročilo. Skrbništvo nad premoženjem in skrbnikova pravica, da deluje v imenu zapuščine, preneha, ko notar izda potrdilo o dedovanju.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Pooblaščen notar izda potrdilo o dedovanju v obliki notarskega zapisa. Zakonitosti notarskega zapisa ni mogoče izpodbijati. Za tako izpodbijanje je treba vložiti ločeno tožbo.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 06/02/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.